

Poznajete li vi ijednog Jevreja?

Alma Čirkić

03.11.2019.
16.08.2020.

Prijedor

Poznajete li vi ijednog Jevreja? Ni ja. U stvari, možda i poznajem ali nemam naviku da ljude legitimisem prilikom upoznavanja. U Prijedoru, doduše, od toga nikakve koristi. Svejedno u tom gradu ne živi niti jedna jevrejska porodica.

Sa glavama u guzicama, kolektivno, stanovnici ovog grada slave vlastite heroje. Nemojte me pogrešno shvatiti. Isto rade i stanovnici drugih gradova ove divne zemlje. Oni koji su ostali... Na isti način, taj nama najsvojstveniji, pišu se udžbenici istorije. Strastveni nastavnici objašnjavaju ko je koga napao i ko je koga odbranio. Njihovi su loši. Naši su dobri. U nedogled.

Znate li uopšte u kojoj mjeri su prijedorski Jevreji zaslužni za kulturni razvoj grada? Znate li koliko su nastojali da se poistovjete sa dugoročnim interesima grada u kojem mi danas živimo?

Jakob Mevorah, porijeklom iz Beograda, je bio prvi Jevrej koji se doselio u Prijedor. Zapisi kažu da je bio bistar, samosvjestan i pun inicijative. Njegovi sinovi zvali su se **Salamon**, **Jozef** i **Šandor**.

Jedan od najstarijih apotekara u Bosni i Hercegovini, **Lujo Hiršman**, živio je baš u našem gradu. **Dr Moses Šifer** koji je studirao medicinu u Beču, **Jakov Rajh**, činovnik na uskotračnoj pruzi Prijedor — Drvar, **Arnold Berger**, direktor pilane u Kozarcu, **Mihael Fliker**, **Daniel Štern**, **Sabataj Levi** i **David Kabiljo**, knjižari, krojači, mašinski inženjeri, građevinski tehničari, sudije, profesori...

Svi su bili članovi svih nejevrejskih mjesnih kulturnih, sportskih i dobrotvornih društava. Pomagali su sve njihove akcije, moralno,

materijalno i u njima aktivno saradivali. U gradskoj opštini uvijek su imali po jednog svog predstavnika.

Znate li da je Jakob Mevorah, poštujući djelo i misao Petra Kočića, dočekaao pisca sa Zmijanja na prijedorskoj željezničkoj stanici, kada su ga austrijski žandarmi provodili iz banjalučkog u tuzlanski zatvor? Dao mu je novaca, duhana i hrane. Sad znate.

Znate li da tadašnja vlast, a Boga mi, ni sadašnja nešto plaho ne čačka mečku? Za tim ljudima tada niko nije tragao. Možda danas bi. Danas postoji DNK analiza. Šta bi se onda desilo sa najljepšim starim zgradama u Prijedoru, poput one u kojoj je Muzička škola? Ne bih vam znala reći.

Ono što bih voljela postići ovim tekstom je da očistimo ovaj dio groblja. Nije to velik prostor. Voljela bih da ga očistimo na inicijativu onih koji danas presjecaju vrpce, otvaraju kružne tokove, javne kuhinje, slikaju se pored murala i iskaču sa stranica svih mogućih portala.

Znate, mene su učili da se najbolje uči pokazujući vlastitim primjerom. Nadam se i da shvatate da, ne naučite li nas da cijenimo istinske vrijednosti i pokažemo zahvalnost onima koji to zaslužuju, i vaši grobovi bi, za samo par decenija, mogli izgledati ovako...

PINTO, Avram, Jevreji Sarajeva i Bosne i Hercegovine, Veselin Masleša, Sarajevo, 1987, ISBN 86-21-00090-3

16.08.2020.g.

Ja danas namjerno ponavljam jednu priču objavljenu prije skoro godinu dana. Znaju odgovorni za priču. Čak je i bilo prostora u budžetu, rekoše. Jbg. Nije bilo volje.

Zar nije pokop mrtvih čin milosrđa? Zar nisu groblja sveta mjesta? Zar ne svjedoči Biblija o važnosti groba kao konačnog mjesta povezanosti ljudskog roda i zemlje?

U ovo predizborno vrijeme, kad svi pljuju jedni po drugima, možda se eto, neko u komunalnom ili nadležnom opštinskom odjeljenju odlučiti pohvaliti nečim pozitivnim. Sitnica. Par sati posla. A značilo bi.

I njima. I vama. I meni. I na ovom i na onom svijetu.
Amin! Amen! Tako neka bude!

Poznajete li vi ijednog Jevreja? Ni ja. U stvari, možda i poznajem ali nemam naviku da ljude legitimišem prilikom upoznavanja. U Prijedoru, doduše, od toga nikakve koristi. Svejedno u tom gradu ne živi niti jedna jevrejska porodica.

Sa glavama u guzicama, kolektivno, stanovnici ovog grada slave vlastite heroje. Nemojte me pogrešno shvatiti. Isto rade i stanovnici drugih gradova ove divne zemlje. Oni koji su ostali... Na isti način, taj nama najsvojstveniji, pišu se udžbenici istorije. Strastveni nastavnici objašnjavaju ko je koga napao i ko je koga odbranio. Njihovi su loši. Naši su dobri. U nedogled.

Znate li uopšte u kojoj mjeri su prijedorski Jevreji zaslužni za kulturni razvoj grada? Znate li koliko su nastojali da se

poistovjete sa dugoročnim interesima grada u kojem mi danas živimo?

Jakob Mevorah, porijeklom iz Beograda, je bio prvi Jevrej koji se doselio u Prijedor. Zapisi kažu da je bio bistar, samosvjestan i pun inicijative. Njegovi sinovi zvali su se Salamon, Jozef i Šandor. Jedan od najstarijih apotekara u Bosni i Hercegovini, Lujo Hiršman, živio je baš u našem gradu. Dr Moses Šifer koji je studirao medicinu u Beču, Jakov Rajh, činovnik na uskotračnoj pruzi Prijedor — Drvar, Arnold Berger, direktor pilane u Kozarcu, Mihael Fliker, Daniel Štern, Sabataj Levi i David Kabiljo, knjižari, krojači, mašinski inženjeri, građevinski tehničari, sudije, profesori...

Svi su bili članovi svih nejevrejskih mjesnih kulturnih, sportskih i dobrotvornih društava. Pomagali su sve njihove akcije, moralno, materijalno i u njima aktivno saradivali. U gradskoj opštini uvijek su imali po jednog svog predstavnika.

Znate li da je Jakob Mevorah, poštujući djelo i misao Petra Kočića, dočekaao pisca sa Zmijanja na prijedorskoj željezničkoj stanici, kada su ga austrijski žandarmi provodili iz banjalučkog u tuzlanski zatvor? Dao mu je novaca, duhana i hrane. Sad znate.

Znate li da tadašnja vlast, a Boga mi, ni sadašnja nešto plaho ne čačka mečku? Za tim ljudima tada niko nije tragao. Možda danas bi. Danas postoji DNK analiza. Šta bi se onda desilo sa najljepšim starim zgradama u Prijedoru, poput one u kojoj je Muzička škola? Ne bih vam znala reći.

Ono što bih voljela postići ovim tekstom je da očistimo ovaj dio groblja. Nije to velik prostor. Voljela bih da ga očistimo na inicijativu onih koji danas presjecaju vrpce, otvaraju kružne tokove, javne kuhinje, slikaju se pored murala i iskaču sa stranica svih mogućih portala.

Znate, mene su učili da se najbolje uči pokazujući vlastitim primjerom. Nadam se i da shvatate da, ne naučite li nas da cijenimo istinske vrijednosti i pokažemo zahvalnost onima koji to zaslužuju, i vaši grobovi bi, za samo par decenija, mogli izgledati ovako...

PINTO, Avram, Jevreji Sarajeva i Bosne i Hercegovine, Veselin Masleša, Sarajevo, 1987, ISBN 86-21-00090-3

Prijedor — Приједор.

Prijedor — Приједор.

Tekst pod naslovom "**Poznajete li vi ijednog Jevreja?**" autorke **Alme Ćirkić** iz Prijedora (BiH), objavljen je prvi put 03.11.2019. godine, na Facebook strani 'Ćrĉkarije'.

Isti tekst je ponovljen, uz dopune u uvodu od same autorke, i 16.08.2020., na prijedor24h.net:

<http://prijedor24h.net/2020/08/16/zasto-za-gradsku-upravu-groblja-nisu-sveta-mjesta-foto/>

